

Покотилова К.Г.
PhD, асистент,
Національний університет
біоресурсів і природокористування України

ГЕОГРАФІЧНІ ОЗНАКИ ДЕНДРОФЛОРИ ЗІРНЕНСЬКОГО ПАРКУ-ПАМ'ЯТКИ САДОВО-ПАРКОВОГО МИСТЕЦТВА (РІВНЕНСЬКА ОБЛАСТЬ)

Нині пріоритетними як у всьому світі загалом, так і в Україні зокрема є питання збереження, відновлення, збагачення та раціонального використання природних ресурсів. Про це свідчить низка правових документів [7; 11; 12; 13]. Тому дослідження різних аспектів об'єктів природно-заповідної справи є надзвичайно важливими та актуальними на сьогодні.

Один із таких об'єктів – парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення «Зірненський парк», який знаходиться у Рівненському районі неподалік від м. Березне. Площа парку складає 17,2 га. Загалом на його території ростуть деревні рослини 30 видів [1; 2; 5; 10].

У результаті досліджень виявлено, що дендрофлора Зірненського парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва представлена 18 автохтонними видами (60%) та 12 видами екзотів (40%) [4; 10]. Географічний аналіз екзотичних видів проводили на основі приналежності їх до флористичних областей Землі згідно з працею А. Л. Тахтаджяна [6], автохтонних – за схемою ботаніко-географічного районування Земної кулі, розробленої Г. Мойзелем зі співавторами [8; 9].

Встановлено, що дендроекзоти Зірненського парку репрезентують тільки Голарктичне царство. Значна кількість із досліджуваних екзотів представляють лише одну флористичну область (рис. 1). А саме, рослини чотирьох видів природно ростуть у межах циркумбореальної області (*Aesculus hippocastanum* L., *Robinia pseudoacacia* L., *Philadelphus coronarius* L., *Tilia americana* L.), два види – у межах ірано-туранської (*Salix babylonica* L. та *Sambucus racemosa* L.), один вид – атлантико-північноамериканської (*Acer saccharinum* L.) флористичних областей [3].

Також виокремлено п'ять видів, які одночасно належать до двох та до трьох флористичних областей (рис. 1). А саме, із досліджуваних видів природно ростуть у межах циркумбореальної та атлантико-

північноамериканської областей такі види: *Fraxinus pennsylvanica* Marshall, *Pinus strobus* L. та *Thuja occidentalis* L.; у межах циркумбореальної та ірано-туранської – *Lonicera tatarica* L.; циркумбореальної, атлантико-північноамериканської та модреанської – *Acer negundo* L.

Рис. 1. Розподіл екзотичних видів деревних рослин з урахуванням природного поширення в межах флористичних областей (у відсотках)

Джерело: розроблено автором за власними даними

Автохтонну частину дендрофлори складають види, які належать до трьох типів ареалів та до восьми геоелементів. Переважна кількість видів відноситься до європейського (14 видів) типу ареалу, наступні за кількістю видів – субсередземноморський (три) та європейсько-західносибірський (один) типи ареалів. Із усієї кількості дендроавтохтонів більшість належить до європейського геоелементу (38,8%), наступні за кількістю видів східноєвропейський неморальний та західноєвропейський неморальний (їх частка складає по 16,6%), найменш репрезентовані геоелементи – бореальний, європейський лісовий, неморальний, європейський неморальний та панбореальний (по 5,6%).

Узагальнюючи, можна відмітити переважання на території досліджуваного парку автохтонних видів деревних рослин, із яких значна кількість видів європейського типу ареалу, а також європейського геоелементу. Це здебільшого зумовлено ґрунтово-кліматичними умовами регіону. Меншу частку від загальної кількості видів складають дендроекзоти. Із них найбільша кількість вважається автохтонами у межах територій циркумбореальної флористичної області.

Список використаних джерел:

1. Антонова Г. М. Природно-заповідний фонд Рівненської області. Під ред. Ю. М. Грищенко. Рівне, 2008. 215 с.
2. Положення про парк-пам'ятку садово-паркового мистецтва місцевого значення «Зірненський парк» від 30 листопада 2011 р.
3. Попович С. Ю., Савоськіна А. М., Устименко П. М. [та ін.]. Дендрозологічний каталог природно-заповідного фонду Українського Полісся : монографія. За ред. С. Ю. Поповича. К., 2017. 465 с.
4. Попович С. Ю., Савоськіна А. М., Шерстюк М. Ю. [та ін.]. Заповідна дендрозоофлора Українського Полісся: монографія. За ред. С. Ю. Поповича. К., 2017. 188 с.
5. Природно-заповідний фонд України: території та об'єкти загальнодержавного значення. К., 2009. 332 с.
6. Тахтаджян А. Л. Флористические области Земли. Л., 1978. 248 с.
7. Global Strategy for Plant Conservation. Moscow: Division of the International Council of Botanical Gardens for Plant Protection. 2004. 16 p.
8. Meusel H., Jager E., Rauschert S. Vergleichende Chorologie der Zentraleuropaischen Flora Karten. Jena, 1978. Bd. 2. 421 p.
9. Meusel H., Jager E., Weinert E. Vergleichende Chorologie der Zentraleuropaischen Flora. Jena, 1965. Bd. 1. 535 p.
10. Popovych S., Pokotylova K. Comporative analysis of regional park dendrofloras of Ukraine in zoning aspect. *AgroLife Scientific Journal*. 2020a. Issue 9.1. P. 273–280.
11. Program for the Prospective Development of Conservation in Ukraine. (1994). URL: Retrieved from <http://zakon1rada.gov.ua/laws/show/177/94>.
12. Закон України “Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>.
13. Закон України “Про природно-заповідний фонд України” від 16.06.1992 N 2456-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text>.